

SMS Admiral Spaun cirkáló 1909

SMS Admiral Spaun gyorscirkáló, felderítő cirkáló

(Továbbfejlesztett változata az SMS Novara, SMS Saida és az SMS Helgoland. Gyakran velük egy hajóosztályba sorolják.)

Vízkesztése: 3383,85 – 3500 tonna (3400 hosszú tonna) üresen
4007 tonna (3943,89 hosszú tonna) feltöltve

Hossza: 130,64 m a teljes hossza (428 láb 6 hüvelyk)
129,65 m a vízvonalon (425 láb 6 hüvelyk)
125,2 m az egyenesek között (410 láb 9 hüvelyk)

Szélessége: 12,79 m (42 láb)

Merülése: 4,58 m üresen (27 láb 5 hüvelyk)
5,29 m feltöltve (27 láb 7 hüvelyk)

Meghajtása: 16 db Yarrow vízcsöves kazán
6 db Parsons turbina (Egyes lapok csak két Parsons turbináról írnak.⁶⁰⁷⁶)
4 db tengely
4 db befelé forgó hajócsavar (egyenként az átmérő 2,10 m). Csak a 2 középső hajócsavart lehet hátramenetbe kapcsolni.

Ez a hajó volt az Osztrák – Magyar Monarchia első turbinákkal felszerelt hadihajója.⁶⁰⁷⁷

Teljesítménye: 25 000 – 25 130 – 25 254 LE (18 740–18 832 kW)

Sebessége: 27,07 csomó (50 km/h)

Hatótávolsága: 1600 tmf (2963 mk)/24 csomóval
4500 tmf/?? csomó⁶⁰⁷⁸

Üzemanyaga: 786 tonna szén, illetve 648 tonna brikett

Személyzete: 1910-ben 17 tiszt és 294 tengerész
Tartalékban 11 tiszt és 181 tengerész
Leszerelve 5 tiszt és 80 tengerész
Szolgálaton kívül: 3 tiszt és 39 tengerész

Páncélzata:

övpáncél : 60 mm (2,4 hüvelykes) a hajó középső részén
fedélzet: 20 mm (0,79 hüvelykes)
lövegpajzsok 40 mm
parancsnoki torony 50 mm – 60 mm (2,0 hüvelykes)
keresztirányú válaszfal 30 - 50 mm⁶⁰⁷⁹

Fegyverzete:

7 db 10 cm-es (3,9 hüvelyk) L/50 K10 Skoda ágyú
Lőszerkészlet ágyúnként 200 db, avagy összesen 1400 db. Ezen ágyúk ára 8 ¾ millió korona.

⁶⁰⁷⁶ Die Neue Zeitung, September 1909-09-30

⁶⁰⁷⁷ Magyarország, 16. évfolyam, 1909-02-19 / 42. szám

⁶⁰⁷⁸ Magyar Katonai Közlöny, 1910 (3. évfolyam) Haditengerészetünk az 1909. évben. Ismerteti Marton Aladár százados

⁶⁰⁷⁹ Reichspost, August 1909-08-11

Az első két löveg, egymás mellett, a hajó orrában kapott helyet, kettő – kettő oldalt, míg az utolsó a tatfedélzetre került. Tűzgyorsaság 8-10 lövés/perc. A löveg vízszintesen záródó zárszerkezetet kapott. Lőszere 13,75 kg (30,3 font). Csőtorkolati sebesség 880 m/sec. avagy 2900 láb/sec.

Maximális lőtáv km (68 mérföld) +14 fokos csőemeléssel.⁶⁰⁸⁰

2 db 4,7 cm-es (1,9 hüvelyk) SKF L/44 csónakágyú

Lőszerkészlet ágyúnként 400 db.

(Van olyan forrás, ahol csak egy csónakágyú szerepel.)

1 db 66 mm-es (2,8 hüvelyk) L/50 K10 Skoda légvédelmi löveg 1917-től.

Lőszerkészlet 400 db.⁶⁰⁸¹

1 db 8 mm-es MG M07/12 Schwarzlose géppuska: Lőszerkészlet 4000 db.

2 db 45 cm-es (18 hüvelyk) torpedóvető cső (Torpedókészlet 6 db) Torpedó hatótávolsága 2000 m.⁶⁰⁸² (1915/16-ban cserélve 8 db (2x4) 53,3 cm-es L7.18 (21 hüvelyk) torpedóvető csőre)

Aknarakó készülék 60 db víziaknához.⁶⁰⁸³

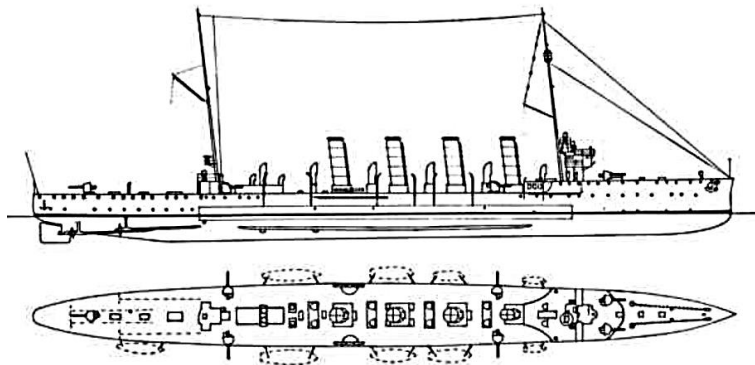
1915-től tervezték, hogy előre és hátra 1 -1 db 15 cm-es löveget építenek be, de végül ez a módosítás a háború alatt elmaradt.

Lövegeinek lőszerét a Skoda gyártól rendelték meg, az SMS Radetzky és az SMS Zrínyi-hez hasonlóan.⁶⁰⁸⁴

Fényszórók:

3 db 900 mm-es és 2 db 450 mm-es

A hajót két árboccal és négy kéménnyel építették.

6085

Épült: Polai Arzenál

Építési költsége: 10 400 000 korona

(1908-ban és még 1911-is az árát 7 700 000 koronára tették.⁶⁰⁸⁶ 1912-ben már 9 400 000 korona az ára.⁶⁰⁸⁷ 1913-ban ismét 7 700 000 koronáról írtak.⁶⁰⁸⁸ 1914-ben már 9 400 000 koronáról írnak.⁶⁰⁸⁹)

A hajó tűzészere, lőszere és torpedói 1 000 000 koronába került.⁶⁰⁹⁰

Építésének a kezdete: 1908.05.30.

(A sajtó szerint a hajó építése 1907 novemberében vette kezdetét, gerincét pedig 1907 decemberében fektették le.)⁶⁰⁹¹

⁶⁰⁸⁰ <https://naval-encyclopedia.com/ww1/austria-hungary/spaun-novara-class-cruisers.php>

⁶⁰⁸¹ <https://forum.warthunder.com/t/scout-cruiser-sms-admiral-spaun-building-a-backbone/228901>

⁶⁰⁸² Die Zeit, Januar 1909-01-15

⁶⁰⁸³ <https://docplayer.hu/40612906-Small-protected-torpedo-cruisers-sms-panther.html>

https://en.wikipedia.org/wiki/SMS_Admiral_Spaun#)

⁶⁰⁸⁴ Pilsner Tagblatt, August 1910-08-18

⁶⁰⁸⁵ https://web.archive.org/web/20070908122121/http://homepages.fh-giessen.de/~hg6339/data/ah/cruisers/1908_admiral-spaun/1908_cc1_adm-spaun.htm

⁶⁰⁸⁶ Budapesti Közlöny, 42. évfolyam, 1908-11-25 / 271. szám

Budapesti Közlöny, 44. évfolyam, 1910-11-27 / 272. szám

Budapesti Közlöny, 45. évfolyam, 1911-03-14 / 61. szám

⁶⁰⁸⁷ Budapesti Közlöny, 46. évfolyam, 1912-10-23 / 241. szám

⁶⁰⁸⁸ Budapesti Közlöny, 47. évfolyam, 1913-12-31 / 299. szám

⁶⁰⁸⁹ Budapesti Közlöny, 48. évfolyam, 1914-06-19 / 137. szám

⁶⁰⁹⁰ Budapesti Közlöny, 46. évfolyam, 1912-10-23 / 241. szám

⁶⁰⁹¹ Reichspost, September 1909-09-07

Építési kódja: „F” cirkáló⁶⁰⁹²

Nevének császári jóváhagyása: 1909.03.31.

Vízrebocsátása: 1909.10.30.

Hadrendbe állt: 1910.11.15.

A hajó sorsa: 1922-ben Olaszországban lebontották.

„Spaun cirkáló: A Radetzky csatahajó-osztályllyal egyidejűleg épült a pólai arzenálban a Spaun cirkálóhajó, de oly módon, hogy az arzenál csak a hajótestet készítette, az egész, közel 5 millió koronára rúgó gépezeti berendezést, 1908-ban a trieszti Stabilimento cégnél rendelték meg. Spaun volt haditengerészetünk első hajója, melyen főhajtógépekül gőzturbinákat terveztek. Ezt tudva, a magyar gépipar egy külföldön alakult szindikátussal megállapodásra jutott, hogy a haditengerészet szóban forgó szükségletét kellő időben fedezhesse. Ebben a szindikátusban—gőzturbinákat gyártó amerikai cégeken kívül—helyet foglalt a francia Schneider & Co., a német Germaniawerft és a Krupp cég. E téren tehát gépiparunk legalább is egyazon időben létesítette azt a megállapodást, mely a Stabilimento és a Parson társaság között létrejött, hogy az előbbi ennek a tapasztalatait értékesíthesse a hajóturbinák gyártásánál. A magyar gépiparnak a gőzturbinák szállítására irányuló kísérlete is meddő maradt, mert a haditengerészet vezetősége ebben is a Stabilimentonak előlegezte a bizalmat, midőn a szóban forgó berendezést a nevezett cégnél rendelte meg anélkül, hogy a magyar gépipart 1908-ban versenyajánlatra hívta volna fel. Míg 1908 óta a magyar gépipar gőzturbinák gyártásában oly eredményeket ért el, hogy 60 darabnál többet, köztük néhány példányban 10.000 lóerejű egységeket gyártottak, addig a Stabilimento a Spaun-gépén kívül egyetlen egyet sem készített. Leszámítva természetesen a most épülő dreadnoughtok gőzturbináit. A Spaun-cirkálóhajónak gőzturbinákkal hajtott villamos világító és erőátviteli berendezését ismét Kőiben cégnél rendelték meg, a villamos telep gőzturbináit pedig Breitfeld Danecq cég szállította. A Spaun-cirkáló gőzkormányműberendezését 50.000 korona értékben a magyar gépipar 1908 március havában ajánlotta, de még ezt a csekélységet is 1908 október havában osztrák cégnél rendelték meg. Egyszóval a Spaun-cirkálóhajó gépi berendezéséből a magyar gépipar útján semmit sem szerez be.”⁶⁰⁹³

6094

A hajót a brit Pelorus osztály inspirálta. Az olasz válasz a Quarto osztály volt. A hajót az Osztrák-Magyar Monarchia Haditengerészete, felderítő cirkálónak szánta. Nevét Hermann von Spaun tengernagyról, a haditengerészet egykori parancsnokáról kapta. Az SMS Novara osztállynál a hajó terveit vették alapul és azt módosították. Az SMS Spaun nagy sebességgel rendelkezett, de viszonylagosan gyenge tűzérsséggel szerelték fel. A gyengébb fegyverzetet a páncélzat súlya indokolta, mert csak így tudták a hajó nagyobb sebességét megőrizni. Hatékony tüzeléshez 5 km-re kellett megközelítenie a célpontot. A hajó igen áramvonalas lett. Menet közben alig észlelhető orrhullámokat keltett.

⁶⁰⁹² Pesti Hírlap, 30. évfolyam, 1908-04-17 / 94. szám

⁶⁰⁹³ A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye 45. évfolyam (1911) 8. szám / Iglauer István: A magyar gépipar és a hadihajók

⁶⁰⁹⁴ <https://docplayer.hu/40612906-Small-protected-torpedo-cruisers-sms-panther.html>

6095

Olaszország és a Monarchia között már 1904-ben megindult a tengerészeti verseny.

Olaszország és Ausztria-Magyarország haditengerészetének ereje 1904-ben					
Típus	Olaszország		Ausztria-Magyarország		Olasz/osztrák-magyar tonnatartalom arány
	Szám	Űrtartalom	Szám	Űrtartalom	
Csatahajók	13	166 724 tonna (164 091 hosszú tonna; 183 782 rövid tonna)	10	85 560 tonna (84 210 hosszú tonna; 94 310 rövid tonna)	1,9:1
Páncélozott cirkálók	6	39 903 tonna (39 273 hosszú tonna; 43 986 rövid tonna)	3	18 810 tonna (18 510 hosszú tonna; 20 730 rövid tonna)	2,1:1
Védett cirkálók	14	37 393 tonna (36 802 hosszú tonna; 41 219 rövid tonna)	6	17 454 tonna (17 178 hosszú tonna; 19 240 rövid tonna)	2,1:1
Torpedóhajók	15	12 848 tonna (12 645 hosszú tonna; 14 162 rövid tonna)	8	5070 tonna (4990 hosszú tonna; 5590 rövid tonna)	2,5:1
Torpedó Kézműves	145	10 477 tonna (10 312 hosszú tonna; 11 549 rövid tonna)	68	4252 tonna (4185 hosszú tonna; 4687 rövid tonna)	2,4:1
Teljes	195	267 345 tonna (263 123 hosszú tonna; 294 697 rövid tonna)	95	131 246 tonna (129 173 hosszú tonna; 144 674 rövid tonna)	2,3:1

6096

⁶⁰⁹⁵ <https://docplayer.hu/40612906-Small-protected-torpedo-cruisers-sms-panther.html>

⁶⁰⁹⁶ https://en.wikipedia.org/wiki/SMS_Admiral_Spaun#

6097

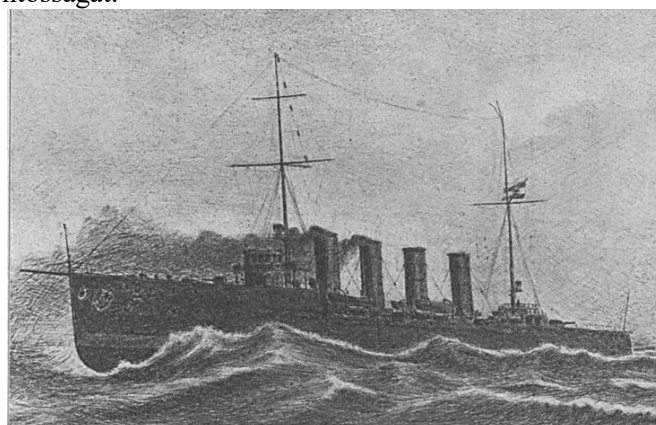
Az SMS Spaun első tervrajzát 1905-ben készítették el, amikor Montecuccoli megfogalmazta első javaslatát egy modern osztrák flottára, amely az Adriai-tenger meghódítására alkalmas haditengerészet felépítésére irányult. Ez a kezdeti terv 12 csatahajót, négy páncélozott cirkálót, nyolc felderítő cirkálót, 18 rombolót, 36 nyílt tengeri torpedóvető hajót és hat tengeralattjárót tartalmazott. A flotta építésére 121 000 000 koronát különítettek el. Ebbe benne volt az SMS Erzherzog Karl VI. osztály, 6 romboló és az SMS Admiral Spaun cirkáló. A többi hajóra ekkor nem biztosítottak fedezetet. Montecuccoli admirális tervei szerint, az Adriára elég egy gyorscirkáló flotta az ellenséges partok támadására, illetve az ellenfél utánpótlásának a zavarására, így nem szorgalmazta később sem a csatacirkálók építését.

A hajó építése során a Stabilimento Tecnico Triestino megállapodást kötött a Parsons Marine Steam Turbine Company-val, hogy lehetővé tegye az SMS Admiral Spaun gőzturbináinak Triesztben történő összeszerelését az Osztrák–Magyar Monarchiában található anyagok felhasználásával. A flotta fejlesztését nagyban hátráltatta Bosznia 1908-as annektálása, mivel az jelentős összegeket emésztett fel.

1908.

1908 májusában Polában az épülő hajót felkészítették Vilmos német császár látogatására.⁶⁰⁹⁸

Az "Admiral Spaun" gyorscirkáló 3500 tonna vízkiszorítással és 29 000 lóerős Parson M turbinákkal rendelkezik majd, amelyek 24-25 tengeri mérföld/órás sebességet biztosítanak a hajónak. A fegyverzeti terv még nem végleges; mindenesetre a fegyverzete körülbelül 7-10 darab közepes méretű, 10-15 cm kaliberű ágyúból áll majd. Még nincs fix flottaprogramunk, mert egyes befolyásos körökben még mindig alábecsülik a flotta fontosságát.⁶⁰⁹⁹

6100

A hajó vázlatrajza 1908-ból

⁶⁰⁹⁷ <https://docplayer.hu/40612906-Small-protected-torpedo-cruisers-sms-panther.html>

⁶⁰⁹⁸ Czernowitzer Allgemeine Zeitung, Mai 1908-05-03

⁶⁰⁹⁹ Reichspost, Juli 1908-07-26

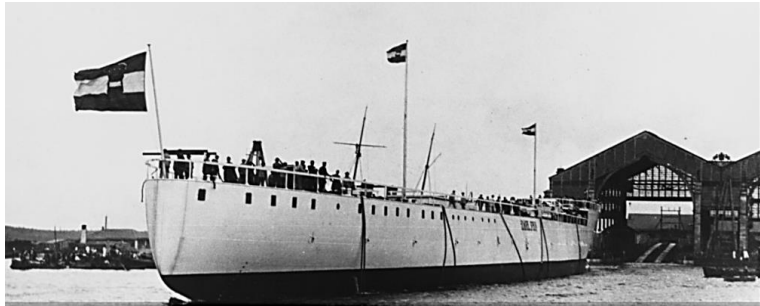
⁶¹⁰⁰ Österreichische Illustrierte Zeitung, Juli-Dezember 1908-08-30

1909.

A sajtó már 1909 januárjában keveselte a 10 cm-es lövegek űrméretét és felvetették azok cseréjét 15 cm-re. A 10 cm-es lövegek a torpedónaszádok és rombolók ellen elégségesek, de más célokra már nem megfelelőek.⁶¹⁰¹

1909.09.20-án akarták a hajót eredetileg vízre bocsátani, de az eseményt el kellett halasztani, szállítási késedelmek miatt, amiért a hajó építése sem haladt kellő képpen. Ha a hajót novemberben sikeresen vízre lehet bocsátani, akkor majdnem két évig tartott a viszonylag kis és szerény cirkáló csupasz hajótestének megépítése. Ha kiszámítjuk az ebben a szokatlanul hosszú időszakban felmerült arzenálköltségeket és munkaköltségeket, egyértelművé válik, hogy ez az építkezés, amelyet maga a haditengerészet vállalt, korántsem volt olcsó. A hajó vízre bocsátásának késedelmét, amely már jelentős előrelépést tett felépítményében, főként az alapozás nehézségeiben kell keresni. Nehézséget okozott az első alkalommal telepített turbinás hajtóművek beszerelése, a négy tengely szerelése és az típusú motorok beépítése. Angliában az első 18 600 tonnás Dreadnought 18 hónap alatt készült el.⁶¹⁰²

1909.10.30-án reggel 9 óra 20 perckor bocsátották vízre. A haditengerészeti parancsnok áldása után a hajó ünnepélyes keresztelőjét a kikötői admirális felesége végezte, majd a cirkálót ceremónia nélkül bocsátották vízre a nézők és a hadihajók legénységének éljenzése közepette, akik ágyúlövésekkel tisztelegtek.⁶¹⁰³ Ekkor már a kazánjait beépítették. A turbinákat és a páncélzatot a hajóra a vízrebocsátás után helyezték el.

6104

A hajón lesz két rádiótvíró berendezéssel ellátott kabin, négy kémény, nyolc mentőcsónak, és négy nagy teljesítményű elektromos fényszóró ami teljessé teszi a modern új hajó egyéb adaptációit és felszerelését. A hajót Siemens – Martin acélból építették.⁶¹⁰⁵ Végül a hajónak 5 fényszórója lett.

A gyorscirkálók létezésüket annak köszönhetik, hogy a haditengerészetnek gyorsan mozgó, viszonylag nagy hatótávolságú hajókra van szüksége felderítési és jelentési célokra, ami természetesen a felszerelés korlátozásával és a páncélzat szilárdságának csökkenésével jár. Évekig azt hitték, hogy ezt a feladatot torpedónaszádokkal is el lehet végezni, de a manőverezési tapasztalatok alapján felismerték ezt a hibát, és Anglia volt az első, amely elkezdte a felderítő cirkálók építését. 1909-ben 8,7 millió koronában várták az Admiral Spaun árát. A hajót III. osztályú cirkálónak tekintik. A felderítésen kívül, komoly harci értéket nem tulajdonítottak neki.⁶¹⁰⁶

1910.

1910.05.08-án a sajtó szerint a hajó már kész a tengeri próbautakra.⁶¹⁰⁷

„(Egy cirkáló próbajárata.) Pólóból jelentik: Az Admiral Spaun gyors cirkáló, a melyet a múlt évben bocsátottak vízre a haditengerészeti arzenálban, már teljesen készen áll a próbajáratra. Azt hiszik, hogy a hajó könnyű szerrel megtesz 26—26,1/2 tengeri mérföldet egy óra alatt. A cirkálót össze beosztják a tartalék hajóhadosztályba és csak a jövő nyáron csatolják a hajórajhoz a gyakorlatokra.”⁶¹⁰⁸

⁶¹⁰¹ Die Zeit, Januar 1909-01-15

⁶¹⁰² Reichspost, September 1909-09-07

⁶¹⁰³ Die Zeit, Oktober 1909-10-30

⁶¹⁰⁴ https://en.wikipedia.org/wiki/SMS_Admiral_Spaun#/media/File:Admiral_Spaun_launched.png

⁶¹⁰⁵ Grazer Volksblatt, Mai 1909-05-15

⁶¹⁰⁶ Das Vaterland, August 1909-08-28

⁶¹⁰⁷ Reichspost, Mai 1910-05-08

⁶¹⁰⁸ Budapesti Hírlap, 30. évfolyam, 1910-05-13 / 113. szám

1910.07.14-i hír: A tengeri próbák S.M.S. "Admiral Spaun": Legújabb cirkálónk, az Admiral Spaun tengeri próbái néhány napon belül megkezdődnek. A bizottság tagjai Franz R. v. Keil fregattkapitány mint elnök, Ferdinand Riss hadnagy, a hajóépítés műszaki részeit vizsgálja, a gépészet és a tüzérség felügyelői Wesely Glettrus mérnök és Knoll haditengerészeti biztosok. A tengeri próbákon részt vesznek a Haditengerészeti Műszaki Bizottság tisztviselői, gépműhely-vezetők, mérnökök, művezetők és fegyverraktári munkások is. A parancsnokságot a tengeri próbák idejére Hermann Marchetti fregattkapitányra ruházták át.⁶¹⁰⁹

1910.07.26-i hír: Az első napon a horgonygenerátort tesztelték, és kiváló eredményeket hozott. A következő út során óránként 26,7 mérföldes sebességet értek el 530 fordulat/perc mellett. Az utakon részt vevő mérnökök és szakértők úgy vélik, hogy a szerdai próbaút során 28 csomós, sebességet értek el.⁶¹¹⁰

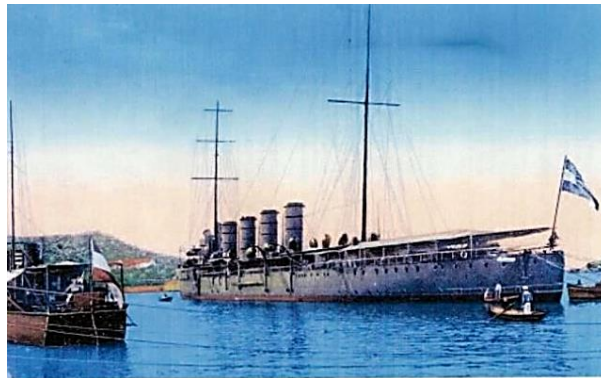
1910 szeptemberében arról számoltak be, hogy 27,07 csomós (50,13 km/h; 31,15 mph) végsebességet ért el. Ez 1,07 csomóval (1,98 km/h; 1,23 mph) gyorsabb volt a szerződésben foglalt sebességénél.

„A haditengerészet első turbinás cirkálóját, az Admiral Spaun-t a héten helyezik Hansa Sándor fregattkapitány parancsnoksága alatt szolgálatba.”⁶¹¹¹

6112

A tengeri kísérletek befejezése után az SMS Admiral Spaun-t 1910. november 15-én besorozták az Osztrák-Magyar Haditengerészet kötelékébe. A Monarchia a hajót világ leggyorsabb cirkálójának szánta megépítésekor.

Rapidkreuzer "SMS Admiral Spaun" (1910)

6113

1911.

1911-ben az aktív téli hajóraj tagja 1911.01.28-tól az SMS Radetzky, SMS Erzherzog Franz Ferdinand, SMS Erzherzog Ferdinand Max, SMS Kaiser Karl VI., valamint két torpedóvető és két ellőtőhajó társaságában.⁶¹¹⁴

1911.02.10-én a téli hajóraj tagjaként Triesztbe érkezett.⁶¹¹⁵

⁶¹⁰⁹ Reichspost, Juli 1910-07-14

⁶¹¹⁰ Reichspost, Juli 1910-07-26

⁶¹¹¹ Budapesti Hírlap, 30. évfolyam, 1910-11-19 / 275. szám

⁶¹¹² https://en.wikipedia.org/wiki/SMS_Admiral_Spaun#/media/File:Admiral_Spaun_main_image.png

⁶¹¹³ <https://naval-encyclopedia.com/ww1/austria-hungary/spaun-novara-class-cruisers.php>

⁶¹¹⁴ Erlafthal-Bote, Januar-Juni 1911-01-22

Das Vaterland, Januar 1911-01-28

⁶¹¹⁵ Pester Lloyd, Februar Jahrgang 58, 1911-02-10 / nr. 35

1911.02.28-án kihajózott Polából és a levantei vizekre indult.

1911.03.03-06-án Argostoli-ban volt.

1911.03.06-16-án Valona következett.

1911.03.16-26-án Szalonikiben kötött ki.

1911.03.28-30-án Cavalla-ban vetett horgonyt.

1911.04.01-02-án Szmirna vizeit kereste fel.

1911.04.03-04-én Gallipoli-ban járt.

„Ha jóránk Konstantinápolyban. Bécsből jelentik, hogy az osztrák-magyar hajóosztály most indult el Szalonikiból és Kavallába ment, ahonnan rövid tartózkodás után Szmirnába indul. Szmirnában tizennyolc napig marad s azután az «Admiral Spaun» hajó Kunsti ellentengernaggyal és törzskarival Konstantinápolyba megy, ahol tisztelegni fog a szultánnal és átadja neki a király üdvözlését.”⁶¹¹⁶

1911.04.04-08-án befutott Konstantinápolyba.⁶¹¹⁷ A V. Mehemed szultán fogadta a hajó parancsnokát és tisztikarát. A hajó egy rövid utat tett, fedélzetén számos érdeklődő látogatóval. Konstantinápolyban, az Aranyszarv-öbölpartján az Osztrák-Magyar Monarchiának egy 12 000 fős kolóniája volt. A hajókon tartott nemzetközi fogadások ahová meghívják a helyi hatóságok legfelsőbb vezetőit és a többi állam képviselőit, nagyban hozzájárul az adott állam presztízsének növeléséhez.⁶¹¹⁸

1911.04.09-13-án visszatért Szmirnába.

1911.04.22-24-én Zanta-ban (Zakinthosz) kötött ki.

1911.04.24-26-án Korfu-ra érkezett.

A kötelék az "Erzherzog Franz Ferdinand", az "Erzherzog Ferdinand Max", a "Radetzky" csatahajókból és az "Admiral Spaun" cirkálókból, valamint két torpedónaszádból áll. Tegnap délután teadélután rendeztek az osztrák-magyar tengerésztisztek számára az Achilleionban, ahol tiszteletüket tették Erzsébet császárné újonnan felállított emlékművénel. Este fél 7-kor több mint 100 embert – a Korfuban tartózkodó összes királyi családtagot, valamint az osztrák-magyar és német hadihajók tisztjeit – a császár (Vilmos német császár) meghívta vacsorára a "Hohenzollern" jachtra.⁶¹¹⁹

1911.05.02-án érkezett Teodo-ba, majd tovább hajózott Polába.

Az út tapasztalatai alapján, a szellőztetés javítása végett, újabb szellőzőaknákat alakítottak ki.

1911.05.05-11 között nagyszabású tengeri hadgyakorlaton vett részt. A gyakorlat szerint a flotta Polát akarja bevenni, de a tenger felől ez nem megy. Ezért Rovigno és Parenzo-nál csapatokat tesznek partra, és Polát a szárazföldről támadják. A gyakorlat Porth Arthur japán ostromát vette alapul.

A partraszálló éret az SMS Franz Ferdinand, az SMS Ferdinand Max, az SMS Szigetvár, az SMS Babenberg csatahajók továbbá, az SMS Karl VI. és az SMS Admiral Spaun cirkálók, valamint egy jelentős torpedónaszád-flottilla szállította.⁶¹²⁰

1911.05.24-én a cirkálóraj tagja, amely állt az SMS Saint Georg, SMS Kaiser Karl VI., SMS Maria Terézia, SMS Szigetvár, SMS Zenta, SMS Admiral Spaun cirkálókból, számos rombolókból és tengeralattjárókból.⁶¹²¹

1911.05.30 Fiume: „Pólából hétfőn éjszaka egy egész kis flotta érkezett Fiuméba. A pólai tengernagyi hivatal ugyanis a fiumei kormányzóság kérésére elküldötte a Blitz nevű torpedót, az Admiral Spaun és az Aspern cirkálóhajókat, továbbá öt más torpedónaszádot, amelyek hivatva lesznek az Adrián a postaszolgálatot ellátni.”⁶¹²² Ekkor Fiumében polgári tengerész sztrájk volt.⁶¹²³

1911.05.31. Fiume: „Wickenburg István gróf fiumei kormányzó ma délben adta vissza a Fiumében időző hadihajó parancsnokának látogatását az Admiral Spaun cirkálón. A kormányzót a hadihajón tizenkét agyúlövessel és katonai tisztelgéssel fogadták.”⁶¹²⁴

⁶¹¹⁶ Magyarország, 18. évfolyam, 1911-04-01 / 77. szám
Sport und Salon, Januar-Juni 1911-04-08

⁶¹¹⁷ Grazer Tagblatt, April 1911-04-05

⁶¹¹⁸ Danzers Arme-Zeitung, Januar-Juni 1911-05-11

⁶¹¹⁹ Innsbrucker Nachrichten, April 1911-04-25

⁶¹²⁰ Danzers Arme-Zeitung, Januar-Juni 1911-05-18

⁶¹²¹ Die Zeit, Mai 1911-05-24

⁶¹²² Pesti Hírlap, 33. évfolyam, 1911-05-31 / 127. szám

⁶¹²³ Pesti Napló, 62. évfolyam, 1911-05-31 / 127. szám

⁶¹²⁴ Friss Ujság, 16. évfolyam, 1911-06-01 / 129. szám

1911.06.01. Fiume: Cherso és Veglia szigete három napig posta nélkül maradt a sztrájk miatt. A haditengerészeti adminisztráció most átvette a postaszolgálatot. A torpedóállomások számos torpedónaszádot rendeltek ki az "Admiral Spaun" cirkáló parancsnoksága alá.⁶¹²⁵

1911.06.09. Fiume: „Az Admiral Spaun nevű cirkáló, melyet a levantei vizekről rendeltek ide a sztrájk idejére, holnap visszaindul.”⁶¹²⁶

1911.06.23-án Triesztben volt. Ekkor a flottát felkereste Ferenc Ferdinánd trónörökös. Kíséretének tagjai meglátogatták az SMS Admiral Spaunt. A látogatókat elbűvölte a hadihajó.⁶¹²⁷

1911.07.04-én kifutott Zara kikötőjéből a Zenta, a Szigetvár és a torpedóflottilla társaságában.⁶¹²⁸

1911.08.16-án az aktív flotta Abbáziába érkezett. Ott volt a Lacroma, Erzherzog Franz Ferdinand, Radetzky, Babenberg, Erzherzog Karl, Erzherzog Friedrich és Erzherzog Ferdinand Max csatahajók, a St. George, Kaiser Karl VI, Kaiserin Elisabeth, Admiral Spaun, Zenta és Szigetvár cirkálók, a Gaa torpedónaszád, valamint a Seehund és Delphin torpedónaszádok.⁶¹²⁹

„1911.08.23-án Ferenc Ferdinánd trónörökös ma hajnali négy órakor az „Erzherzog Franz Ferdinand“ csatahajón Pólából odaérkezett (Fiuméba). Útközben éjjeli gyakorlat volt. A csatahajó kíséretében vannak a következő hadihajók: „Radetzky“, „Babenberg“, „Erzherzog Friedrich Karl“, „Kaiser Karl VI.“ és „Admiral Spaun“, továbbá két óceánjáró és hat kis torpedó. A „Lacroma“ nevű hadijachton gróf Montecuccoi tengernagy tartózkodik...” „...Reggel egy óra után a hajórajt egy torpedóflottilla, mely 18 egységből állott, egy gyorscirkáló vezetésével megtámadta, de a csatahajók idejekorán észrevették és visszaverték a támadást. Reggel két órakor a gyakorlatot félbeszakították.”⁶¹³⁰

1911.09.02-i hír szerint a táli század tagja lesz az SMS Admiral Spaun.⁶¹³¹

1911.10.02-án Polában a cirkálóflotta részeként, kifutásra kész. A kötelék az SMS St. Georg, SMS Admiral Spaun, SMS Szigetvár és 2 torpedóromboló és tengerjáró torpedónaszád.⁶¹³² A készülség híret utóbb téves információnak minősítették.⁶¹³³

„Bécs, 1911.10.03. Azzal a híreszteléssel szemben, hogy Polában az osztrák-magyar czirkálóflotta készenlétben áll, várván a parancsot bármely pillanatban az indulásra, illetékes helyről ezt közlik. A St. Georg és az Admiral Spaun hadihajók, továbbá két torpedózuzó és három torpedónaszád a nyugat-iztriai partok mentén gyakorlatozásokat tart. E hajóknak külföldi útra készenlétbe helyezése nem történt és ez idő szerint nincs is tervben. A Szigetvár egyáltalában nincs szolgálatban. A tenger alatt járó naszádok Pola előtt szintén gyakorlatokat végeznek és a központi kikötőt ez idő szerint nem is hagyhatják el.”⁶¹³⁴

1911.11.05-i hír: „Fiuméből jelentik: Kastner Mihály ellentengernagy Hans Firmian fregattkapitány kíséretében látogatást tett Wickenburg István gróf fiumei kormányzónál, aki a látogatást holnap a Sankt Georg hadihajó fedélzetén viszonzni fogja. Kastner ellentengernagy látogatást tett a városházán és a katonai hatóságoknál is. A kikötőben most a St. Georg, az Admiral Spaun hadihajók, a Dinara, Huszár, Anakonda, Drehe és Löwe torpedónaszádok vannak.”⁶¹³⁵

1911-ben Az iskolatársak. (Egy haditengerész naplójából.) Írta: Horváth Rezső. E szerint az Admiral Spaun Gibraltárban járt. Szerinte a hajó Dél-Amerikába ment. De ez az írás nagy téved az Admiral Spaun esetében, mert a hajó se Gibraltárban, se Dél-Amerikában nem járt.⁶¹³⁶

1912.

1912.01.05-én a téli hajóraj részeként Triesztbe érkezett.⁶¹³⁷

1912.02.10-én Zarába érkezett az SMS St. Georg, az SMS Admiral Spaun, valamint torpedószállító hajók.⁶¹³⁸

⁶¹²⁵ Die Zeit, Juni 1911-06-01

⁶¹²⁶ Budapesti Hírlap, 31. évfolyam, 1911-06-09 / 135. szám

⁶¹²⁷ Die Zeit, Juni 1911-06-25

⁶¹²⁸ Das Vaterland, Juli 1911-07-04

Pester Lloyd, Juli Jahrgang 58, 1911-07-05 / nr. 157

⁶¹²⁹ Die Zeit, August 1911-08-17

⁶¹³⁰ Pesti Napló, 62. évfolyam, 1911-08-24 / 200. szám

⁶¹³¹ Neuigkeits-Welt-Blatt, September 1911-09-02

⁶¹³² Budapesti Hírlap, 31. évfolyam, 1911-10-03 / 234. szám

⁶¹³³ Dunántúl, 1. évfolyam, 1911-10-04 / 154. szám

⁶¹³⁴ Az Ujság, 9. évfolyam, 1911-10-04 / 235. szám

⁶¹³⁵ Budapesti Hírlap, 31. évfolyam, 1911-11-05 / 263. szám

⁶¹³⁶ Pécsi Közlöny, 18. évfolyam, 1911-04-16 / 71. szám

⁶¹³⁷ Grazer Tagblatt, Januar 1912-01-25

⁶¹³⁸ Die Zeit, Februar 1912-02-12

1912.03.19-én Triesztbe érkezett az aktív flotta részeként.⁶¹³⁹

1912.03.21-én Triesztben volt az SMS Tegethoff dreadnought vízrebocsátásánál.⁶¹⁴⁰

1912.04.01-én a flotta behajózott Gravosa-ba (Raguza), és ott 12 napon keresztül szemet vett fel. A kötelék tagja az SMS Sankt Georg, SMS Admiral Spaun és 20 torpedónaszád. A közel 3000 tengerész dalolva járta a város utcáit. A hajók látogathatók voltak, de mindenhol elzárták a rádióadókat. A flotta 1912.04.12-én kihajózott és Cattaróba ment újabb szénkészletért. A flotta távozása után Ragusa fellélegzett.⁶¹⁴¹

1912.04.18-án az aktív cirkálók között volt, készülve egy esetleges háborúra.⁶¹⁴²

1912.05.01-én a Nyári Hajóraj tagja.⁶¹⁴³

1912.05.07-én a Fasana-csatornában összeütközött az SMS Scharschütze, Huszár osztályú rombolóval. Ekkor megsérült a cirkáló hajócsavarja.

1912.05.25-én a cirkálóflotta tagjaként Zárába érkezett.⁶¹⁴⁴

Változás történt az Admiral Spaun gyorscirkáló parancsnokságában. Johann Sadraf (Indrak) parancsnokot egészségügyi okokból felmentették a parancsnoki posztról, helyére Ladislaus Remy-Berzencovich von Szillas parancsnokot nevezték ki.⁶¹⁴⁵

1912.06.22-i hír: „Változások a haditengerészetben. Pólóból táviratozzák nekünk. Indrak János fregattkapitányt egészségi okok miatt felmentették az »Admiral Spaun« rapid czirkáló parancsnokságától és helyébe szilasi Rényi-Berzenkovics László fregattkapitányt nevezték ki. Rényi 1908. januártól kezdve rövid idővel ezelőttig haditengerészeti attasé volt Rómában, ahol Lichtenstein herceg sorhajóhadnagy lett utódává.”⁶¹⁴⁶

1912.09.11-i hír szerint az SMS Admiral Spaun építési és fegyverzetének utolsó költségvetési részét ekkor fizették ki.⁶¹⁴⁷

1912.10.16-án Triesztben volt az SMS Saida cirkáló vízrebocsátásánál. A hajókötelék ekkor: „Admiral Spaun“ zászlóshajó, parancsnoka szilasi Rémy-Berzenkovics László fregattkapitány; „St. Georg“, parancsnoka gleichensheimi Risbek Péter lovag fregattkapitány; „Scharfschütze“, parancsnoka Millincovich Benő korvettkapitány; „Uskok“, parancsnoka Bucovic János korvettkapitány; „Greif“, parancsnoka Homayr Albert sorhajóhadnagy; „Ulk“, parancsnoka Kiss Hugó sorhajóhadnagy, végül a „Kormoran“, melynek parancsnoka Müller Dagobert sorhajóhadnagy.⁶¹⁴⁸

1912.10.26-án Triesztben volt az SMS Saida vízrebocsátásakor. Ekkor Paul Fiedler ellentengernagy zászlóshajója.⁶¹⁴⁹

1912.10.31-i hír: „A téli hajóraj Fiumében, Fiuméből jelentik. A haditengerészet téli hajórajához tartozó Admiral Spaun cirkáló és a Scharschützer, Creif és Alk óceánjáró torpedóhajók ma hajnalban Fasanából négy napi tartózkodásra Fiuméba érkeztek.”⁶¹⁵⁰

1912 novemberében Szerbia már Adriai kikötőt kívánt magának szerezni. Ausztria-Magyarország határozottan ellenezte ezt, mivel egy szerb kikötő az Adriai-tengeren drasztikusan megváltoztathatná az erőviszonyokat a régióban, gazdasági kapcsolatok révén közelebb hozhatná Szerbiát és Olaszországot egymáshoz, és orosz haditengerészeti bázisként is szolgálhatna. Ausztria-Magyarország támogatást talált Olaszországban, amely ellenezte Szerbia hozzáférését az Adriai-tengerhez, abban a hitben, hogy Oroszország bármelyik szerb kikötőt felhasználná fekete-tengeri flottája állomásoztatására.

Wiener Salonblatt, Januar-Juni 1912-02-17

⁶¹³⁹ Deutschösterreichische Tages-Zeitung, März 1912-03-20

⁶¹⁴⁰ Neues Wiener Journal, März 1912-03-20

⁶¹⁴¹ Kärntner Zeitung, April 1912-04-23

⁶¹⁴² Die Zeit, April 1912-04-18

⁶¹⁴³ Neuigkeits-Welt-Blatt, Mai 1912-05-01

⁶¹⁴⁴ Die Zeit, Mai 1912-05-26

⁶¹⁴⁵ Die Zeit, Juni 1912-06-21

⁶¹⁴⁶ Az Ujság, 1912. június/2, 10. évfolyam, 1912-06-22 / 148. szám

⁶¹⁴⁷ Innsbrucker Nachrichten, September 1912-09-11

⁶¹⁴⁸ Pesti Napló, 63. évfolyam, 1912-10-27 / 254. szám

⁶¹⁴⁹ Deutschösterreichische Tages-Zeitung, Oktober 1912-10-25

⁶¹⁵⁰ Pécsi Napló, 21. évfolyam, 1912-10-31 / 248. szám

Kriegsflotte Oesterreich-Ungarns II.

Zusammengestellt nach dem „Marine-Almanach 1910“.

Schiffs-Gattung	Name des Typschiffes	Zahl der Schiffe gleichen Typs	Zahl der Schiffe gleicher Gattung	Verdrängung in Tonnen	Artillerie	Fahrtgeschw. in Seemeilen	Stapelzeit	Anmerkung
Schlachtschiffe	Zrínyi	3		14500	4 30-5, 8 24, 20 10, 6 7, 2 4-7, 2 7 L*, 2 M**)	20	1908-1910	*) L: Landungsgesch. **) M: Maschinengew.
	Erzh. Ferdinand Max	3	12	10600	4 24, 12 19, 12 7, 6 4-7, 2 7 L, 6 M	20	1903-1905	
	Habsburg	3		8300	3 24, 12 15, 10 7, 8 4-7, 2 7 L, 6 M	19	1900-1902	
	Monarch	3		5600	4 24, 6 15, 12 4-7, 2 7 L, 3 M	17	1895 und 1896	
	Sankt Georg	1		7300	2 24, 5 19, 4 15, 9 7, 8 4-7, 2 7 L, 6 M	22	1903	
	Kaiser Karl VI	1		6300	2 24, 8 15, 16 4-7, 2 7 L, 3 M	20	1898	
	Kaiserin u. Königin Maria Theresia	1		5200	1 19, 8 15, 14 4-7, 2 7 L, 5 M	19	1893	
	Kaiserin Elisabeth Kais. Franz Jos. I.	2	11	4000	2 15, 6 15, 14 (16) 4-7, 2 7 L, 1 M	19	1889 und 1890	
	Admiral Spaun	1		3500	7 10, 2 4-7, 1 M	26	1909	
	Aspern	3		2000-2000	8 12, 8 4-7, 3 M	20	1897-1900	
Kreuzer	Panther	2		1530	4 7, 10 4-7	18	1885	III. Klasse
	Czikós	12		400	6 St.	28	1905-1909	
Torpedofahrzeuge	Magnet	7	19	350-540	6 bis 10 St.	20-26	1887-1898	II. Kl., die 2 15 cm von Skoda anstelle v. 24 cm Turmgesch., die andere Artillerie von Krupp.
Hochseetorpedoboote	Kaiman	—	24	200	4 4-7 St.	25	1905-1909	
Küstentorpedoboote	Römische Numm.	—	59	47-134	2 3-7 oder 4-7 St.	17-28	1883-1909	im Bau
Unterseeboote	I und II Lake	2		—	—	—	—	
	III u. IV Germania	2	6	—	—	—	—	
	V und VI Holland	2		—	—	—	—	
Alte Turmschiffe	Kronprinz Erz. Rudolf	1		6900	3 30-5, 6 12, 5 4-7, 2 3-7, 2 7 L, 9 M	16	1887	für lokale Verteidigung
	Kronprinzessin Erz. Stephanie	1	4	5100	2 30-5, 6 15, 9 4-7, 2 3-7, 2 7 L, 4 M	17	1887	
Kasemattschiffe	Tegetthof	1		7500	6 24, 5 15, 13 4-7, 2 7 L, 2 M	16	1878 erbaut 1893 rekonst.	2 Turmmonitore Donauflotte
	Custoza	1		7100	8 26, 7 4-7, 2 3-7, 6 9, 2 7 L	11	1872	
Donaumonitore	Bodrog	2		440	2 12, 1 12 Haubitze, 3 M	13	1904	2 1
	Körös	2	6	448	2 12, 2 7, 2 M	10	1892	
	Leitha	2		310	1 12, 3 M	8	1871 erbaut 1879 rekonst.	
Patrouillenboote	Buchstab. (a bis h)	—	8	12-39	1 bis 2 M	ca. 14	a alt 1906-1910	

Hieszu: 22 Schiffe für besondere Zwecke.

4 Schiffe vom Dreadnoughttyp projiziert.

A flotta tagjai⁶¹⁵¹

Olaszország attól is tartott, hogy Ausztria-Magyarország egy napon maga is anektálná Szerbiát, és így további adriai partszakaszra tenne szert anélkül, hogy átadna olasz ajkú területeket, például Trentinót vagy Triestet. Oroszország és Szerbia is tiltakozott Bécsnél a lehetséges szerb partszakasszal szembeni kifogás ellen. 1912 november végére az Ausztria-Magyarország, Olaszország, Szerbia és Oroszország közötti konfliktus veszélye, illetve a prisrenai osztrák-magyar konzul bántalmazása miatt, háborús helyzet alakult ki a Balkánon. A Monarchia Szerbia ellen kezdett mozgósítani. A flotta is mozgásba lendült, és az SMS Admiral Spaun és az SMS Aspern Konstantinápolyba ment, a Monarchia érdekeinek a védelmére.

1912.11.04. Fiume: „Fiume, nov. 4. Haditengerészetünk téli hajórajának régebbi intézkedés szerint hétfőn kellett volna elindulnia Fiuméből. Tegnap este azonban őrzőjáratok bejárták a várost és a mulatóhelyekről és korcsmákból behívták a városban tartózkodó tengerésztiszteket és matrózokat.

⁶¹⁵¹ Militär-Zeitung, Juli-Dezember 1910-11-30

Éjfélkor az Erzherzog Franz Ferdinánd, Radetzky, Zrínyi, St. Georg Admiral Spaun hadihajók, a Greif és Uszkoke, a 33., 34., 8. és 12. számú torpedóhajók Pólába indultak köszénért és hadifelszerelésért. Velük ment az 5. számú torpedóhajó is, mely nem tartozik a hajórajhoz. Miután mindenkit nem találhattak meg, ma reggel nyolc órakor a Scharfschütze óceánjáró torpedóval Pólába vitték a visszamaradottakat. Hír szerint a flotta Szaloniki felé indul.”⁶¹⁵²

1912.11.05-én 16 órakor Polából egy partraszálló egységgel kihajózott Konstantinápoly felé⁶¹⁵³ a Balkáni háború miatt. A bolgár, szerb, görög és montenegrói csapatok a Balkáni Liga keretében lerohanták a Török Birodalom európai részeit.

„A „Magyar Távirati Iroda” jelenti Bécsből. Az osztrák-magyar hajóraj első osztálya Smyrnát fogja először érinteni. (A smyrnai öböl — Izmar — Kisázsiaiban van 400 kilométerre Szalonikitől és 600 kilométerre Konstantinápolytól.)”⁶¹⁵⁴ A kötelék áll: SMS Radetzky, SMS Zrínyi, SMS Admiral Spaun, SMS Uskoka és SMS Scharfschütze romboló.⁶¹⁵⁵

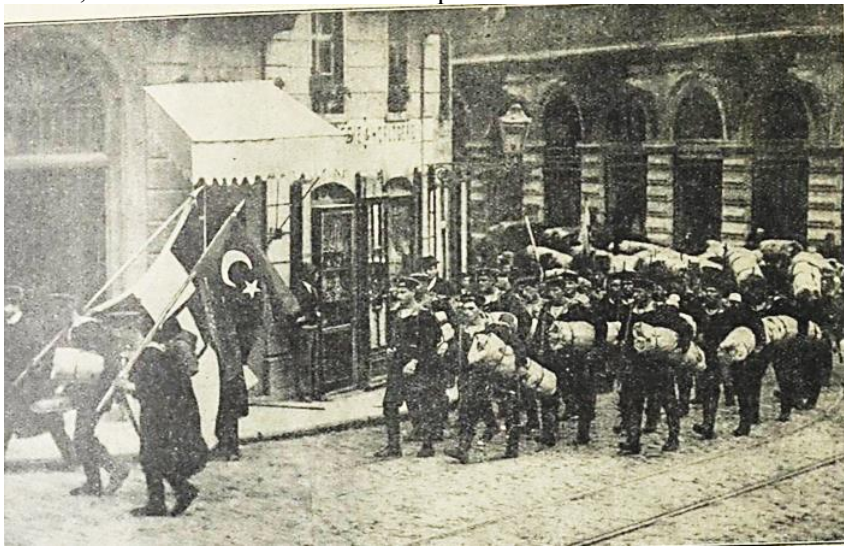
1912.11.08-án érintette Kum Kaleét (Dardanellák anatóliai része).⁶¹⁵⁶ A hajót rádiótávíró által Konstantinápolyba küldték.⁶¹⁵⁷ Ez után behajózott a Dardanellákra.⁶¹⁵⁸

1912.11.09-10-én Tenedos-ba érkezett.

1912.11.11-19-ig Konstantinápolyban járt.⁶¹⁵⁹ Ekkor itt volt a francia Victor Hugo cirkáló is.⁶¹⁶⁰

„Az Admiral Spaun osztrák-magyar páncélos hajón kívül tegnap egy-egy francia, angol és olasz hadihajó érkezett az itteni kikötőbe.”⁶¹⁶¹ Ide érkezett az SMS Aspern cirkáló is. A két osztrák-magyar cirkáló legénysége bevonult gyorstüzelő fegyverekkel a Monarchia követségének védelmére.⁶¹⁶² Az SMS Admiral Spaun 50, míg az SMS Aspern 30 főt tett partra. Ők védik a követség mellett a galatai Bankverein épületét, illetve a perai osztrák-magyar iskolát is.⁶¹⁶³

Végül 24 európai hadihajó jelent meg a török vizeken, fedélzetükön mintegy 12 000 tengerésszel. Közben a térségben kolerajárvány volt, de ez nem érintette a magyar tengerészeket. A tengerészek csak nagyobb csoportban, tiszt által vezetve szállhattak partra.⁶¹⁶⁴

6165

Az SMS Admiral Spaun tengerészei bevonulnak Konstantinápolyba. Kezükből viszik függőágyaikat és a legalapvetőbb felszereléseiket

⁶¹⁵² Budapesti Hírlap, 32. évfolyam, 1912-11-05 / 261. szám

⁶¹⁵³ Szeged és Vidéke, 11. évfolyam, 1912-11-04 / 254. szám

Die Neue Zeitung, November 1912-11-06

⁶¹⁵⁴ Népszava, 40. évfolyam, 1912-11-06 / 263. szám

⁶¹⁵⁵ Grazer Volksblatt, November 1912-11-06

⁶¹⁵⁶ Die Neue Zeitung, November 1912-11-10

⁶¹⁵⁷ Czernowitzer Tagblatt, November 1912-11-07

⁶¹⁵⁸ Prager Tagblatt, November 1912-11-11

⁶¹⁵⁹ Népszava, 40. évfolyam, 1912-11-13 / 269. szám

Budapesti Hírlap, 32. évfolyam, 1912-11-14 / 269. szám

⁶¹⁶⁰ Arbeiterwille - Neue Zeit, November 1912-11-12

⁶¹⁶¹ Délmagyarország, 1. évfolyam, 1912-11-13 / 78. szám

⁶¹⁶² Innsbrucker Nachrichten, November 1912-11-16

⁶¹⁶³ Grazer Volksblatt, November 1912-11-18

⁶¹⁶⁴ Neugigkeits-Welt-Blatt, November 1912-11-28

⁶¹⁶⁵ Allgemeiner Tiroler Anzeiger, Dezember 1912-12-02

Az SMS Admiral Spaun Pera-ban partraszállt legénysége⁶¹⁶⁶

1912.11.19-24 között San Stefano-t kereste fel, 15 km-re Konstantinápolytól. Ide a Monarchia nagykövetének a kérésére ment, hogy megvédje a Monarchia állampolgárait.⁶¹⁶⁷ Konstantinápolyt 1912.11.25-én hagyta el végleg.⁶¹⁶⁸

1912.11.28-án a hajórajjal közösen visszatért a Fasana-csatornába. A sajtó szerint november 30-án Polában volt az Erzherzog Franz Ferdinand, Radetzky, és a Zrínyi társaságában.⁶¹⁶⁹

1912.12.03-án Polába és csatlakozott az I. Cirkálókötélékhez.

1912 decemberére az Osztrák–Magyar Haditengerészet az Admiral Spaun mellett összesen hét csatahajóval, öt cirkálóval, nyolc rombolóval, 28 torpedónaszáddal és hat tengeralattjáróval állt harcra készen. A válság a londoni békeszerződéssel ért véget. Szerbiának szabad hozzáférést biztosított a tengerhez egy nemzetközileg felügyelt vasútvonalon keresztül, ugyanakkor létrehozta a független Albániát. Az Osztrák–Magyar Hadsereget és Haditengerészetet ezt követően 1913. május 28-án leszerelték.

1913.

1913.03.19-én „reggel Pólából két hajóhadosztály elindult dél felé. Az egyik hajóhadosztály a Wien, Erzherzog Franz Ferdinand és Radetzky csatahajóból áll, Niegován Miksa ellentengernagy parancsnoksága alatt, a másik hajóhadosztály, amely a St. Georg, Admiral Spaun és Panther cirkálóhajókból áll, Fiedler Pál ellentengernagy parancsnoksága alatt van. Az Aspern cirkálóhajó ma este indult el. A két hajóhadosztállal több torpedónaszád és torpedóromboló ment el. Hivatalosan azt jelentik, hogy csak gyakorló útról van szó, s különben is arról van szó, hogy a két hajóraj egyelőre a déli dalmát partokra fog menni.”⁶¹⁷⁰

1913.03.21-én Meljine-be érkezett. Részt vett a Montenegró elleni nemzetközi blokádban.

1913.04.01-én kifutott Cattaroból. „A montenegrói vizekre elindult osztrák-magyar flotta a következő hajókból áll: az „Erzherzog Ferdinand”, „Zrínyi”, „Radetzky”, csatahajók, „St. Georg”, „Admiral Spaun” páncélos cirkálók, valamint több torpedónaszád és torpedóromboló.”⁶¹⁷¹ A hajók Antivari

⁶¹⁶⁶ Das interessante Blatt, Juli-Dezember 1912-12-05

⁶¹⁶⁷ Neues Wiener Journal, November 1912-11-20

Allgemeiner Tiroler Anzeiger, November 1912-11-21

⁶¹⁶⁸ Délmagyarország, 1. évfolyam, 1912-11-26 / 89. szám

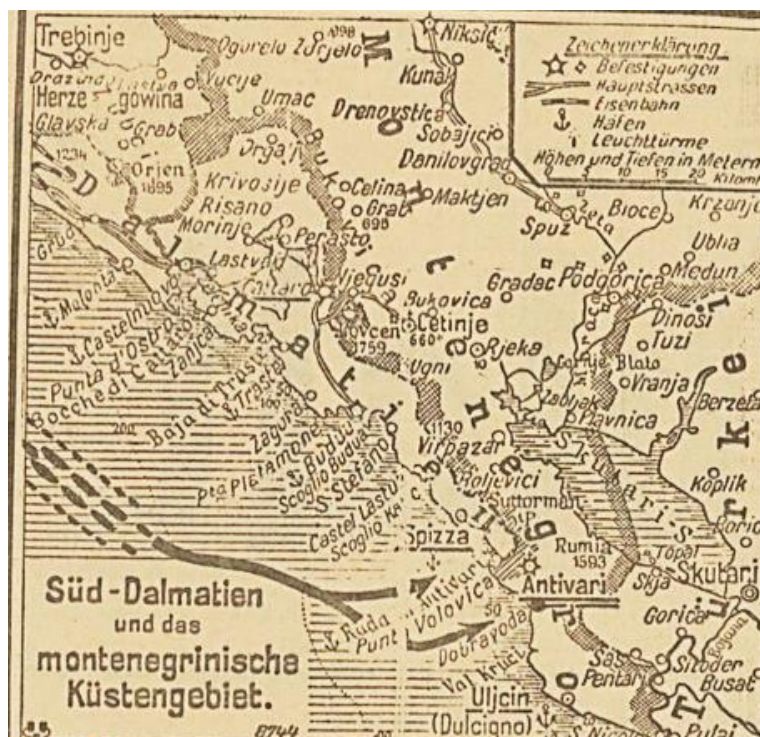
⁶¹⁶⁹ Az Ujság, 1912. december/1, 10. évfolyam, 1912-12-01 / 285. szám

Die Zeit, November 1912-11-30

⁶¹⁷⁰ Budapesti Hírlap, 33. évfolyam, 1913-03-20 / 68. szám

⁶¹⁷¹ Népszava, 41. évfolyam, 1913-04-02 / 78. szám

vizeire mentek, ahová 1913.04.03-án már meg is érkeztek.⁶¹⁷² A sajtó még 1913.04.18-án⁶¹⁷³ is az antivári bevetésről írt. De nem derül ki, hogy mikor rendelték onnét vissza a hajókat.

Flottafelvomulás Antivari előtt⁶¹⁷⁴

1913.06.14-én befutott Cattaroba, majd a Bojana folyó torkolatánál járőrözött.

1913.06.15-21-én Durazzo-ban kötött ki.

1913.06.22-én befutott Polába.

1913.07.30-án elhagyta Polát.

1913.07.30 – 1913.08.07-ig Durazzo-ban volt.

1913.08.07-én megérkezett Cattaro-ba.

1913.12.06-i hír szerint a Téli Hajóraj tagja.⁶¹⁷⁵

1913.12.23-i hír szerint, Albánia új uralkodója Wied herceg az SMS St. Georg cirkálón utazik Albániába. A kíséretét adja az SMS Admiral Spaun cirkáló, valamint a Táttra és a Balaton rombolók.⁶¹⁷⁶ Nem biztos, hogy erre az útra végül sor került.

„A századforduló óta eltelt 13 év alatt a Stabilimento Tecnico gyártelepén a következő csatahajókat építették: Habsburg, Battenberg, Árpád, Károly főherceg, Frigyes főherceg, Ferdinánd Miksa főherceg, Ferenc Ferdinánd főherceg, Radetzky, Zrínyi, Viribus Unitis, Tegetthoff és Jenő főherceg, összesen 180.000 tonna súlyban, továbbá az „Admiral Spaun“ nevű pánccelost, hat torpedó-zúzót és tizenhét torpedónaszádót.”⁶¹⁷⁷

1914.

1914.01.17-én Fiumében ott lett volna az SMS Szent István vízrebocsátásánál.⁶¹⁷⁸ A vízrebocsátás után, vagy még az előtte lévő este az albán események miatt a hajót Valona-ba rendelték a sajtó szerint.⁶¹⁷⁹

„Az való, hogy az Admiral Spaun valóban eltávozott Fiuméből, de nem Valonába ment. A P. L. erre

⁶¹⁷² Allgemeiner Tiroler Anzeiger, April 1913-04-02

⁶¹⁷³ Mistelbacher Bote, Januar-Juni 1913-04-18

⁶¹⁷⁴ Czernowitzer Tagblatt, April 1913-04-03

⁶¹⁷⁵ Sport und Salon, Juli-Dezember 1913-12-06

⁶¹⁷⁶ Grazer Volksblatt, Dezember 1913-12-23

⁶¹⁷⁷ Pestí Napló, 64. évfolyam, 1913-10-05 / 236. szám

⁶¹⁷⁸ Budapesti Hírlap, 34. évfolyam, 1914-01-04 / 4. szám

⁶¹⁷⁹ Az Est, 5. évfolyam, 1914-01-17 / 15. szám

Budapesti Hírlap, 34. évfolyam, 1914-01-17 / 15. szám

Die Zeit, Januar 1914-01-16

vonatkozólag a közös hadügyminisztériumból a következő felvilágosítást kapta: „Az Admiral Spaun cirkáló valónál újtjáról szóló hír hamis. Ha az említett gőzös felszedte horgonyait és eltávozott, akkor csak Pólába, vagy a monarchián belül valami más helyre mehetett szolgálati jelentéstétel céljából. A valonai útról szó sincs.”⁶¹⁸⁰ Parancsnoka Ráday Konstantin.⁶¹⁸¹ Mivel az albániai események miatt hajózott ki, lehet, hogy eredetileg tényleg Valonába készült és csak később változott meg az úticélja. 1914.01.17-én állítólag már Cattaro-ban volt.⁶¹⁸² „Az Admiral Spaun azért ment Cattaróba, hogy szükség esetén azonnal ott teremhessen az albán vizeken.”⁶¹⁸³ 1914.01.22-én francia információk szerint is Cattaróban volt.⁶¹⁸⁴ 1914.02.19-én Triesztben volt.⁶¹⁸⁵ 1914.03.05-én az albán herceg látogatásakor Triesztben volt.⁶¹⁸⁶ 1914.03.26-án érkezett Triesztbe és 27-én is ott volt Vilmos német császár látogatásának az idején.⁶¹⁸⁷ Ekkor a torpedónaszád flotta vezérhajója.⁶¹⁸⁸ 1914.04.23-án a Tartalék Század tagja.⁶¹⁸⁹ 1914.05.04-én angol hajóraj érkezett Triesztbe. Fogadásukon az SMS Admiral Spaun is részt vett.⁶¹⁹⁰ 1914.05.11-én az SMS Admiral Spaun fedélzetén vacsorát rendeztek az angol tisztek számára.⁶¹⁹¹ 1914.05.18-án (más lap szerint 19-én⁶¹⁹²) kifutott Triesztből az SMS Sankt Georg cirkáló, 3 torpedóromboló, 3 torpedónaszád és 2 aknaszedő társaságában.⁶¹⁹³ Ekkor a Málta felé hajózó angol hajókat kísérték.⁶¹⁹⁴ 1914.05.20-án Cattaróból áthajózott Durazzóba.⁶¹⁹⁵ „Az Admiral Spaun osztrák és magyar cirkáló, amely Teodóban van a kattarói öbölben, parancsot kapott, hogy azonnal induljon Durazzóba. Ez azért szükséges, mert a Szigetvár most Esszád basa börtöne és a szárazföldön való akcióképessége különben is szenvedett, mert legénységének egy részét partraszállította. Az olasz kormány is odaküldötte a Vettor Pisani hajót, mert az olasz állomáshajó legénységének egy része szintén a szárazföldön van. Az Admiral Spaun-nak háromszázhusz főnyi legénysége és hét közepszerű ágyúja, a Vettor Pisani-nak ötszázötvenhat főnyi legénysége és tizenhét közepszerű ágyúja van. Az osztrák és magyar hajóhad első nehéz hajóosztálya május 26-án Máltából jövet elhajózik az albán tengerpart mellett.”⁶¹⁹⁶ 1914.05.23-án Durazzo-ban volt. „Durazzóban nyugalom van, olyannyira, hogy a fejedelem és a külföldi követségek őrzésére elrendelt intézkedéseket felfüggesztették.”⁶¹⁹⁷ 1914.05.26 Durazzo: „A fejedelem védelmére érkezett malisszorok ma az Admiral Spaun osztrák-magyar hadihajón Meduába (San Giovanni di Meduába – *Shëngjin Albánia*) mentek és onnan a Szkutari nevű Bojana gőzössel Szkutariba vitték őket. Hazájukba való visszatérés előtt Vilmos fejedelem fogadta küldöttségüket, amelynek legmelegebb köszönetet mondott hazafias készségükért.”⁶¹⁹⁸ 1914.06.10 Durazzo: „A Durazzóból eltávozott Szigetvár cirkáló pótlására tegnap ideérkezett az Admiral Spaun cirkáló.”⁶¹⁹⁹

⁶¹⁸⁰ Budapesti Hírlap, 34. évfolyam, 1914-01-17 / 15. szám

⁶¹⁸¹ Népszava, 42. évfolyam, 1914-01-17 / 15. szám

⁶¹⁸² Budapesti Hírlap, 34. évfolyam, 1914-01-18 / 16. szám

⁶¹⁸³ Az Est, 5. évfolyam, 1914-01-19 / 16. szám

Neuigkeits-Welt-Blatt, Januar 1914-01-20

⁶¹⁸⁴ Neuigkeits-Welt-Blatt, Januar 1914-01-22

⁶¹⁸⁵ Grazer Volksblatt, Februar 1914-02-20

⁶¹⁸⁶ Wiener Allgemeine Zeitung, März 1914-03-05

⁶¹⁸⁷ Az Est, 5. évfolyam, 1914-03-28 / 75. szám

Wiener Allgemeine Zeitung, März 1914-03-26

⁶¹⁸⁸ Die Zeit, März 1914-03-27

⁶¹⁸⁹ Deutschösterreichische Tages-Zeitung, April 1914-04-23

⁶¹⁹⁰ Magyarország, 21. évfolyam, 1914-05-05 / 107. szám

Prager Tagblatt, Mai 1914-05-04

⁶¹⁹¹ Die Zeit, Mai 1914-05-12

⁶¹⁹² Allgemeiner Tiroler Anzeiger, Mai 1914-05-19

⁶¹⁹³ Die Zeit, Mai 1914-05-18

⁶¹⁹⁴ Neuigkeits-Welt-Blatt, Mai 1914-05-20

⁶¹⁹⁵ Die Neue Zeitung, Mai 1914-05-21

⁶¹⁹⁶ Budapesti Hírlap, 34. évfolyam, 1914-05-21 / 119. szám

⁶¹⁹⁷ Az Est, 5. évfolyam, 1914-05-23 / 121. szám

⁶¹⁹⁸ Pesti Napló, 65. évfolyam, 1914-05-27 / 123. szám

Budapesti Hírlap, 34. évfolyam, 1914-05-28 / 124. szám

⁶¹⁹⁹ Magyarország, 21. évfolyam, 1914-06-11 / 137. szám

1914.06.28-án az SMS Admiral Spaun, az SMS Viribus Unitis-t kísérte. A csatahajó hozta haza a fedélzetén Ferenc Ferdinánd és feleségének a holttestét. A kíséret része még az SMS Tegetthoff és több torpedónaszád.

1914.07.24-én átvezényelték Cattaro-ba.

1914.07.28-án kitört az I. világháború

Az első világháború kezdetén a Második Torpedóflottilla vezérhajója a Cattarói öbölben, a cirkálóflotta részeként. Az egység állt az SMS Ulan, SMS Streiter, SMS Uskoke rombolóból és 6 torpedónaszádból az SMS Admiral Spaun vezénylete alatt.⁶²⁰⁰

A kész és épülő hajók száma.

A hajó neve	Anglia		Franciaország		Oroszország		Németország		Olaszország		Ausztria-és Magyarországnak		Egyesült-Államok		Japán	
	kész	épül	kész	épül	kész	épül	kész	épül	kész	épül	kész	épül	kész	épül	kész	épül
Csatahajók... ..	55	11	21	7	9	7	33	7	9	5	13	3	33	4	17	1
Páncélos partvédők... ..	—	—	6	—	1	—	—	—	—	—	—	—	9	—	—	—
Csatahajó-cirkálók... ..	7	3	—	—	—	4	3	3	—	—	—	—	—	—	—	4
Páncélos cirkálók... ..	34	—	20	—	6	—	9	—	9	—	3	—	14	—	13	—
Védett cirkálók I. oszt. ...	17	—	5	—	6	6	—	—	—	—	—	—	3	—	2	—
Könnyen védett cirkálók...	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Védett cirkálók II. oszt....	40	7	4	—	—	2	30	4	2	1	3	3	15	—	13	—
Védett cirkálók III. oszt....	16	—	5	—	2	—	11	—	11	2	3	—	—	—	4	—
Nem védett cirkálók... ..	5	2	—	—	—	—	4	—	—	—	3	—	3	—	4	—
Scout-ok... ..	8	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	3	—	—	—
Torpedóhajók... ..	28	1	4	—	3	—	—	—	3	—	11	—	2	—	3	—
Torpedózúzókat... ..	191	38	73	11	96	45	124	9	23	10	12	6	46	14	59	—
Torpedónaszádok (új típus, 50—56 m. hosszú) ...	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Torpedónaszádok... ..	73	—	166	—	26	—	80	—	71	24	60	8	23	—	50	—
Tengeralatt járó naszádok	64	21	73	8	29	19	18	14	13	8	6	—	25	22	13	2

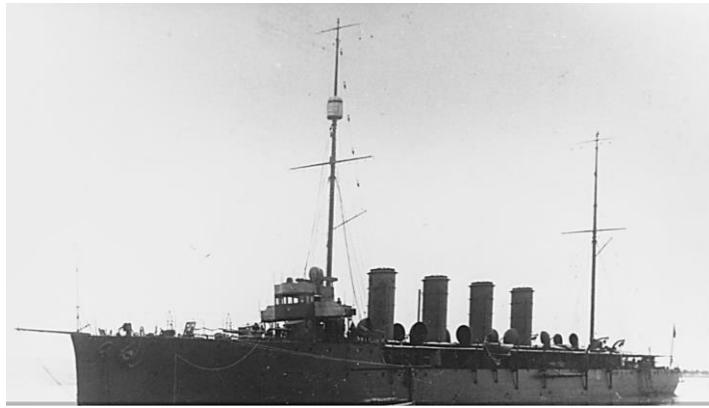
6201

A világ legnagyobb hadiflottáinak összehasonlítása

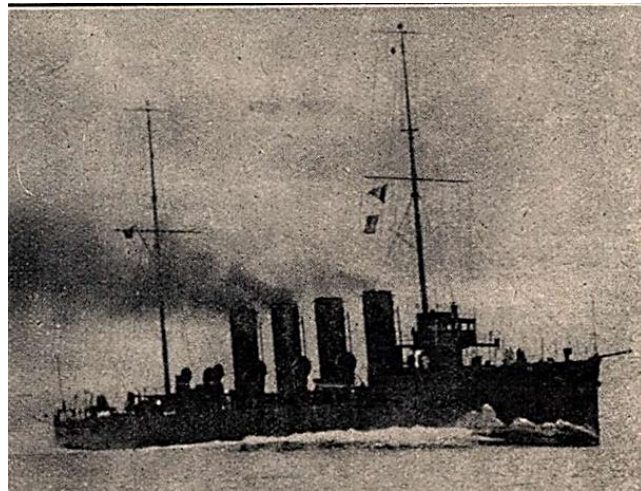
1914.08.07-én kifutott a német Goeben cirkáló fogadására, de mivel a német hajó végül elkerülte az Adriát, a cirkáló visszatért Cattaroba. E német cirkálók miatt hatalmas osztrák-magyar flotta futott ki az Adriára. Ott volt Radetzky osztály 3 pre-dreadnoughtja, a Tegetthoff osztály 3 csatahajója, a St. Georg páncélos cirkáló az SMS Admiral Spaun és 13 torpedónaszád.

⁶²⁰⁰ Arbeiterwille - Neue Zeit, Juli 1914-07-02

⁶²⁰¹ Gonda Béla szerk.: A Tenger 3. évfolyam 1913Éves tartalomjegyzék / Gonda Béla: Az osztrák Adria-kiállítás Bécsben

1914.11.21-én Sebenico-ba ment.
1914.11.24-én Lissa vizein járt.
1914.11.25-én Spalato-ba érkezett.
1914.12.08-án a francia flotta ellen fut ki a Lissa körüli vizekre.
1914.12.11-én visszatért Polába.

Gardiner és Grey Conway *All the World's Fighting Ships 1906–1921* című könyve szerint, az SMS Admiral Spaun bevetéseit a sorozatos motorhibák akadályozták.⁶²⁰⁴

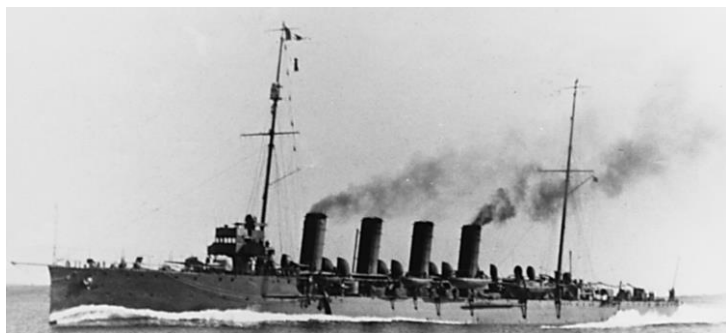
1915.

1915.01.06-án kifutott Polából és Lussinba hajózott.
1915.01.07-én Sebenico-ba érkezett. Itt aknakeresést végzett.
1915.01.28-án visszatért Polába.
1915.03.30-án kezdték meg torpedóvető csöveinek a cseréjét.

⁶²⁰² https://en.wikipedia.org/wiki/SMS_Admiral_Spaun#

⁶²⁰³ Az Érdekes Ujság, 2. évfolyam, 1914-08-30 / 35. szám

⁶²⁰⁴ https://en.wikipedia.org/wiki/SMS_Admiral_Spaun#

6205

1915.05.19-én örjáratra futott ki.

1915.05.24-én az olasz partokat támadta és Termoli-t ágyúzta az ottani kikötőt. Megrongált egy vasúti hidat, egy tehervonatot, majd megtámadta Campomarino-t, ahol a város teherpályaudvarát és vasútállomásának épületeit bombázta, mindkettőt elpusztítva.⁶²⁰⁶

Admiral Spaun nevű hajó 4 torpedózuzóval (Lika, Csepel, Tátra és még egy romboló) Sinarzio (Sinarca) folyó vasúti hidját Campomarinoi vasúti állomást, mozdonyokat, szivattyúházat stb. bombázta, összerombolta Tremiti-t és megrongálta Torre di Mileto-i szemaforokat.,⁶²⁰⁷ A támadás során kőolaj és gáztartályokat is megsemmisített.⁶²⁰⁸ Az SMS Spaun, SMS Saida, SMS Helgoland, SMS Szigetvár cirkálók és 9 romboló feladata volt az olasz flotta felderítése.

1915.06.01-én Triesztbe érkezett. Itt a kikötő előtt aknatelepítést végzett.

1915.06.12-én Triesztben Károly főherceg (a későbbi király) megsemmisítette a hajót.

1915.06.17-én az SMS Novara-val együtt Tagliamento-nál támadott hadi célpontokat.

1915.06.27-én az olasz partokat támadta az SMS Novara-val együtt. Ekkor az Ancona – Pesaro vasútvonalat ágyúzták.⁶²⁰⁹

Az olaszok és franciák szerint SMS Admiral Spaun-on és az SMS Radetzky-n tengerészlázadás volt, amit a flotta csak ágyútűzzel tudott letörni. Ezen hírek azonban alaptalanok.⁶²¹⁰

Az oroszok arról adtak hírt, hogy egy olasz tengeraltjáró elsüllyesztette az SMS Admiral Spaunt. A hír téves.⁶²¹¹

1915.12.28-án kifutott Helgoland csoport megsegítésére, amely francia és olasz rombolókba ütközött.

1916.

1916.04.03-án visszatérően egy olasz partokat támadó légitámadás biztosításáról, Porer közelében sűrűlt a tengerfeneket és megsérült a kormányja.

Vízálló ruházatban lévő tengerész az SMS Admiral Spaun 10 cm-es lövege mellett⁶²¹²

⁶²⁰⁵ https://en.wikipedia.org/wiki/SMS_Admiral_Spaun#

⁶²⁰⁶ Váci Hírlap, 29. évfolyam, 1915-06-16 / 46. szám

⁶²⁰⁷ Dunántúl, 5. évfolyam, 1915-05-25 / 119. szám

⁶²⁰⁸ Egerer Anzeiger, Mai 1915-05-26

⁶²⁰⁹ https://hu.wikipedia.org/wiki/SMS_Admiral_Spaun

Innsbrucker Nachrichten, Juli 1916-07-12

⁶²¹⁰ Oesterreichische Morgenzeitung und Handelsblatt, Juli 1915-07-20

⁶²¹¹ Die Neue Zeitung, August 1915-08-23

⁶²¹² Das interessante Blatt, Juli-Dezember 1916-07-13

1917.

1917.03.15-én összeütközött a periszkóp mélységben haladó U20-as tengeralattjáróval.

Fegyverzetét kiegészítették 1 db 66 mm-es (2,8 hüvelyk) L/50 K10 Skoda légvédelmi löveggel.

Polyák István árvái javára az „S.M.S. Admiral Spaun” magyar tengerészei 42 koronát adományoztak.⁶²¹³

1917.10.27-én a hajót felkereste IV. Károly magyar király és osztrák császár.⁶²¹⁴

6215

6216

IV. Károly magyar király és osztrák császár megszemléli a hajót

1917.10.28-án Triesztben volt.

1917.11.02-án a szárazföldi csapatok ragyogó offenzívája során a haditengerészet is nem csekély eredményeket ért el. A hidroplánok felderítő küldetéseiben versenyeztek a szárazföldi repülőgépekkel, és ismételten megzavarták a vasúti forgalmat, zavart okozva a menekülő ellenséges csapatok között. A Schobba ütegeket torpedóvető járműveink tüze némította el. A csapatokat a lagúna területén található számos vízi út megakadályozta a Grado felé történő gyors előrenyomulásban. Ekkor a haditengerészet ismét beavatkozott, és az "Admiral Spaun" cirkálóról partra szálló csapatok elfoglalták Gradót. A haditengerészetnek az ellenség üldözésében való részvétele különösen fontos volt a zsákmány mennyiségének növelése érdekében. Itt a Monarchia jelentős mennyiségű hadianyagot zsákmányolt.⁶²¹⁷

Grado olasz város az Adria partján. A cikk szerint a Monarchia flottája képes volt partraszálló manővert végrehajtani Olaszországban. A hadművelet Montfalcone elfoglalásának a része volt. Itt a Monarchia katonái számos olasz löveget zsákmányoltak.⁶²¹⁸

1917.11.16-án Polában, kikötés közben súrolta a Brioni zátonyt és a kormányja elgörbült.

⁶²¹³ Pesti Hírlap, 39. évfolyam, 1917-08-07 / 196. szám

⁶²¹⁴ Grazer Volksblatt, Oktober 1917-10-29

⁶²¹⁵ https://mandadb.hu/tetel/484574/SMS_Admiral_Spaun_cirkalo

⁶²¹⁶ <https://www.paluba.info/smf/index.php?topic=27470.20>

⁶²¹⁷ Innsbrucker Nachrichten, November 1917-11-03

⁶²¹⁸ Linzer Tages-Post, November 1917-11-03

6219

1917.12.07-én az olasz partokat támadta.

1917.12.11-én befutott Triesztbe az SMS Wien elsüllyedése után. Trieszt megerősítésére az SMS Admiral Spaun mellett megérkezett az SMS Árpád és 6 romboló, 16 torpedónaszád, 5 aknakereső és 5 hidroplán, valamint az SMS Budapest.

1917.12.19-én a fenti flottakötelék lőtte a Cortellazzo-i üteget a Piave folyó torkolatánál.

1917.12.21-én Polába érkezett.

1918.

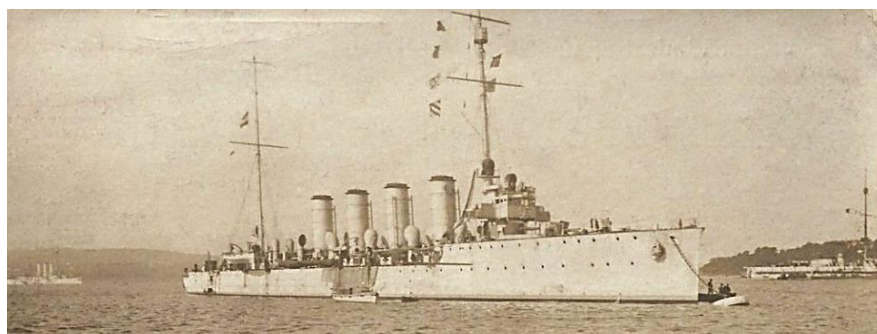
1918.01.01-én Polában volt.

1918.06.08-án kifutott Polából és Sebenico-ba ment. Ekkor az SMS Szent István által vezetett támadáshoz kellett volna csatlakoznia, de a csatahajó elsüllyedése miatt a hadműveletet lefűjték.

1918.06.12-én visszatért Polába. Tervbe vették, hogy felszerelnek rá 2 db 15 cm-es L/50-es löveget, de erre végül nem került sor.

1918.10.31-én átadták a Szlovén-Horvát-Szerb államnak. 1918 novemberében a Villa Guisti fegyverszünet Olaszországnak ítélte.

1918.11.09-én az olaszok elfoglalták a hajót, mivel már 05-én elfoglalták Pola létesítményeit.

6220

„Az olaszok elvitték a délszláv flotta legnagyobb részét Péréből Velencébe. Bécs, nov. 15. A volt császári és királyi hadiflottának legnagyobb részét az olaszok elkobozták és Pólából Velencébe rendelték. A hadihajók közül birtokukba vették a Tegetthoffot, a Prinz Eugent és a Ferdinand Maxot. A gyorscirkálók közül a Saidát, Novarát és a Helgolandot, míg az Admiral Spaunt a jugoszlávoknak engedték át. A Tátra-típusú torpedónaszádrombolók közül kilencet foglaltak le, mégpedig a legújabb szerkezetűeket. A torpedónaszádok közül tizenkettőt foglaltak le, azonkívül több aknarakót és több tengeralattjárót. Azokat a hajókat, amelyeket az olaszok nem vittek magukkal, a délszlávoknak a legrövidebb időn belül Pólából el kell vinni Buccari és Spalato kikötőkbe.”⁶²²¹

1918.12.22-én a Monarchia egykori hajóin bevonták az olasz lobogót és jórészüket lobogó nélkül horgonyoz a kikötőkben.⁶²²²

⁶²¹⁹ https://en.wikipedia.org/wiki/SMS_Admiral_Spaun#

⁶²²⁰ <https://www.flickr.com/photos/fkada/45506126675>

⁶²²¹ Alkotmány, 23. évfolyam, 1918-11-16 / 269. szám

⁶²²² Reichspost, Dezember 1918-12-22

1919-1922.

1919.03.24-én Velencében a Giardini előtt kötötték ki.

1920-ban a San-Germain-en-Layei békekonferencia a hajót az Egyesült Királyságnak ítélte. Anglia, lebontásra eladta Olaszországnak. 1922-ben még Velencében volt, majd szétbontották.⁶²²³

*A hajó 1919 márciusában az olasz győzelmi parádén Velencében*⁶²²⁴

Parancsnokai:

1910.07.?? – 1910.11.14. Hermann Marchetti fregattkapitány

1910.11.15 – 1911.09.14. Anton Alexander Ignaz Friedrich Hansa fregattkapitány⁶²²⁵

Anton Alexander Ignaz Friedrich Hansa

1911.09.15 – 1912.04.27. Konstantin Freiherr von Gerlach fregattkapitány

1912.04.28- 1912.06.20. Johann Sadraf (Indrak) fregattkapitány

1912.06.21 – 1912.12.07. Ladislaus Rémy-Berzencovich von Szillas fregattkapitány

Ladislaus Rémy-Berzencovich von Szillas

⁶²²³ <https://docplayer.hu/40612906-Small-protected-torpedo-cruisers-sms-panther.html>

⁶²²⁴ https://en.wikipedia.org/wiki/SMS_Admiral_Spaun#

⁶²²⁵ Die Zeit, November 1910-11-16

1912.12.07- 1913.09.28. Franz Karl Lauffer fregattkapitány
 1913.09.29 - 1914.05.02. Konstantin Michael Radey fregattkapitány
 1914.05.03 – 1914.07.?? Karl Rössler fregattkapitány
 1914.08.03 – 1916.01.21. Benno Heinrich Stephan von Millenkovich fregattkapitány

6226

Benno Heinrich Stephan von Millenkovich

1916.01.22 - 1917.06.14. Maximillian Hilscher fregattkapitány
 1917.06.15 - 1918.03.?? Janko Vukovic de Podkapelski sorhajókapitány
 1918.08.26 - Franz Morin fregattkapitány⁶²²⁷

Admirálisok:

1911. Alois Edlen von Kunsti ellentengernagy
 1912. Paul Fiedler ellentengernagy

⁶²²⁶ <https://www.paluba.info/smf/index.php?topic=27470.30>

⁶²²⁷ <http://www.paluba.info/smf/index.php?topic=27470.0>

- Rang- und Einteilungsliste der k.u.k. Kriegsmarine, Wien, 1911,
 - Rang- und Einteilungsliste der k.u.k. Kriegsmarine, Wien, 1912,
 - Kriegseinteilungsliste der k.u.k. Kriegsmarine. V. Auflage, Wien, 1918,
 - Die Österreichischen Admirale. Band II: 1896-1914, Antonio Schmidt-Brentano, Biblio Verlag, Osnabrück, 2000, ISBN 3-7648-2519-7,
 - Die Österreichischen Admirale. Band III: 1915-1924, Antonio Schmidt-Brentano, Biblio Verlag, Bissendorf, 2005, ISBN 3-7648-2520-0,
 - Österreich-Ungarns Seekrieg 1914-18, Bande 1 und 2, Hans Hugo Sokol, Graz, 1967.